

Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600

7734 STEINKJER
Norge

Vår saksbehandler
Leif Hjulstad

Vår dato
30.08.2023
Deres dato

Vår referanse
22/00796-36
Deres referanse

Felles høringsinnspill til ny forvaltningsplan for fredet rovvilt i Rovviltregion 6 fra Møre og Romsdal Bondelag og Trøndelag Bondelag

Innledning

Gjennom de siste årene er det både blant befolkningen, blant politikere og fagfolk innenfor beredskapskompetanse gitt klare signaler om behov for økt matsikkerhet og selvforsyning. I dag produseres knapt 40 prosent av maten til egen befolkning på norske ressurser, og det er nødvendig å øke produksjonen til 50% hvis vi skal ha en trygg matvareberedskap. Det krever at vi utnytter ressursene våre produksjonsarealer optimalt, og dette innbefatter utnyttelsen av utmarksarea. En trendutvikling, og påtrykk fra kostholds- og klimaeksperter, tilsier at en større andel av det norske kostholdet baseres på vegetabiliske produkter. Dette betyr at arealer i områder som egner seg for matproduksjon til menneskeføde må gras- og utmarksbasert husdyrbeiting prioriteres, enten politisk eller gjennom prisdannelse. Det innebærer at kjøtt og melk i fremtiden må produseres i områder der det ikke er klimamessig mulig å produsere matkorn, frukt og grønnsaker. Dette er områder som ofte grenser til utmarksområder, og hvor begrenset innmarksarealer kompenseres med bruk av utmarka. Vi ser i dette perspektivet en urovekkende trend at det stadig legges ned flere og flere bruk fordi rovviltsituasjonen gjør det umulig å ha dyr på utmarksbeite. Bondelaga i Møre og Romsdal og Trøndelag mener at dette perspektivet får for liten oppmerksomhet i forvaltningsplanen, både i fokus på forebyggende konfliktdempende tiltak, og som politisk signaler om hvordan rovviltpolitikken vil påvirke framtidig matvareberedskap.

Til enkelte punkter i forslaget til ny forvaltningsplan.

3.3 Bestandsregulering 3. avsnitt side 8 og 9

«Når bestandene ligger over regionalt bestandsmål, og tiltak som lisensfelling og kvotejakt ikke gir tilfredsstillende resultat, mangler Rovviltnemnda handlingsrom og ytterligere forvaltningstiltak. Rovviltnemnda tar derfor årlig initiativ ovenfor Miljødirektoratet, som har ansvar for å vurdere hvor og hvordan ekstraordinære uttak skal prioriteres. Det er Miljødirektoratet som har myndighet til å fatte vedtak om ekstraordinære uttak, men vurderingen skal skje i dialog med rovviltmyndene. Rovviltnemnda ønsker en tettere dialog med Miljødirektoratet om ekstraordinære uttak. Les mer om ekstraordinære uttak i kapittel 3.3.3».

Bondelaga i Møre og Romsdal og Trøndelag vil gi honnør til Rovviltnemnda for å ha fokus på hvordan Rovviltnemnda har dialog med Miljødirektoratet i saker som omhandler ekstraordinære uttak. Bondelaget kunne imidlertid ønske seg en enda tydeligere konkretisering av hvilke forhold som Rovviltnemnda mener bør utløse ekstraordinære uttak og/eller innsats fra SNO til oppfylling av lisenskvote. Vi mener derfor at teksten i forslag til revidert forvaltningsplan, 3. avsnitt side 8. og

9, bør suppleres på følgende måte: Rovviltnemnda ønsker en tettere dialog med Miljødirektoratet om ekstraordinære tiltak og forutsetninger for disse.

3.3.1 Lisensfelling

Gjennom flere år registrer Bondelaga at det ikke har lyktes å fylle kvoten for lisensfelling på jerv. Dette har medført at jervebestanden er langt over bestandsmålet, og dette øker behovet for skadefelling og hi-uttak på våren for å redusere skadepotensialet. Vi mener derfor at forvaltningsplanen burde inneholde eller åpne for en tiltaksstrategi for hvordan en skal få jervebestanden ned på bestandsmålet og holde bestanden så nært bestandsmålet som mulig.

3.3.2 Kvotejakt

Bondelag i Rovviltregion 6 støtter prinsippene for kvotejakt som blir beskrevet i forslaget til forvaltningsplan. Bondelaga vil imidlertid oppfordre Rovviltnemnda til å være svært tydelig i sin faglige begrunnelse for den årlige kvotetildelingen. Når direktoratet hvert år gjør endringer i kvote skaper dette mistillit til forvaltningsregimet generelt, og som også rammer Rovviltnemnda. Med enda tydeligere faglig begrunnelse og med bestandshistorikken vil det være krevende for direktoratet å gjøre endringer i kvotebestemmelsene som svekker mulighetene til uttak av kvoten.

4. Utmarksbeite i region 6 Midt-Norge

Bondelaga i Møre og Romsdal og Trøndelag mener det er behov for en forsterking i beskrivelsen av beitenæringas betydning regionalt og nasjonalt. I følge NIBIO sin rapport over ressursgrunlaget for beiter har Midt-Norge en beiteressurs som kan romme langt flere beitedyr enn vi har i dag. For «gamle Nord-Trøndelag» dreier det seg om ressurser nok til fem ganger så mange beitedyr som vi har i dag. Setter vi dette inn i et perspektiv om matvareberedskap, økt selvforsyning klimavennlig matproduksjon er det problematisk at ikke dette synes å bli vektlagt nok i den helhetlige diskusjonen om hvordan vi skal sikre framtidig beitebruk. Det vi ser i dag er at rovviltproblemene skaper usikkerhet om framtidig beitebruk i flere områder. Vi vil i dette bilde påpeke at flere av disse områdene allerede har en redusert landbruksproduksjon og dyrkajord som ikke lengre er i bruk. Ved avvikling av beitebruken vil dette få som konsekvens at ytterligere dyrkamark går ut av drift og etter hver gro igjen. Dette er et tap for lokalsamfunnet, men også en svekkelse av vår totale matvareberedskap her i landet. Vi vil tape produktive jordbruksarealer som raskt gror igjen, og vi taper kompetanse om optimal beitebruk som er en nedarvet kunnskap gjennom generasjoner. Se også innledningen på vårt hæringsinnspill

5. Virkemidler og tiltak i rovviltforvaltningen

Møre og Romsdal og Trøndelag Bondelag registrerer at de aller fleste tiltak som anvises påfører dyreeier merarbeid og merkostnad. Så er det slik at det gis økonomisk kompensasjon for å dekke merkostnader, men merarbeid for de fleste i landbruket betyr mindre fritid. Det er ikke slik at det sitter kompetente folk rundt i bygdene som kan steppe inn på kort varsel og gjøre nødvendig arbeid på gården mens bonden er på fjellet og har tilsyn med dyra på beite. Det er heller ikke slik at en kan sende ut tilfeldig arbeidshjelp på fjellet i akuttsituasjoner der det er registrert rovdyrangrep. Bondelaga er svært bekymret over arbeidsbelastningen og den mentale bekymringen som sliter på den enkelte brukerfamilie som har dyrene i områder som stadig får besøk av rovvilt. Vi mener forvaltningsmyndighetene her har et ansvar for å avhjelpe bøndernes behov for avlastning, spesielt i områder hvor problemene gjentar seg årlig. Vi foreslår at Rovviltnemnda i sin forvaltningsplan legger inn et årlig møte med beitenæringa og fagorganisasjonene like etter beitesesongen er avsluttet for å drøfte mulige prosjekter som Rovviltnemnda kan søke dekket av prosjektmidler fra Miljødirektoratet. Uten å forhåndsprosedere mulige prosjekter kan dette dreie seg om opplæring av personell som kan avlaste brukerfamilien med ekstraordinært tilsyn, flere kadaverhundekvipasjer som også kan bli brukt i situasjoner hvor det er behov for ekstraordinært tilsyn av beitedyras adferd. Vi ser også behov for å diskutere hvordan en kan øke interessen og muligheten for innsamling av DNA-prøver fra bjørn.

Bondelaga i Møre og Romsdal og Trøndelag slutter seg ellers til framlagte forslag med de presiseringer som er presisert av Rovviltnemnda etter styremøtet den 26.05.2023

Med vennlig hilsen

Trøndelag Bondelag

Petter Harald Kimo

Fylkesleder Trøndelag Bondelag

Møre og Romsdal Bondelag

Olav Håkon Ulfsnes

Fylkesleder Møre og Romsdal Bondelag

Elektronisk godkjent, uten underskrift